

عاشورا بخش جدایی ناپذیر فرهنگ ایران است

بخشی از هویت و فرهنگ یک ملت، ریشه در آیینها و آداب هر مردمان در شادیها و سوگها دارد و روزهای محرم و صفر از دیرباز مجال و بزنگاهی تعیین کننده برای بروز احساسات و ارادت قلبی ایرانیان به حق جویی و عدالت خواهی و ایستادگی برابر ظلم است که در حماسه امام حسین (ع) و یارانش در کربلا هر ساله متجلی می شود. در این شماره از هفته نامه که پیش روی دارید، مروری کرده ایم بر ویژه برنامه های اداره کل هنرهای نمایشی و فعالیت های هنرمندان عرصه تئاتر که به همین مناسبت در این ایام اجرا شدند.

جاودانگی حماسه کربلا در ویژه برنامه های اداره کل هنرهای نمایشی

در حاشیه شبشمین سوگواره ملی تعزیه جم

با حضور کاظم نظری «اندیشکده تعزیه جم» افتتاح شد

در سی و یکمین سال اجرا رقم می خورد طلوع دوباره «خورشید کاروان»

یونس صحرا رو: اجرا برای زائران، نیازمند شناخت مخاطب است

نمایش «همچو حر ریاحی» داستان حر زمان است

مریم طرفی: خدمت به زوار و عرض ارادت ما به سیدالشهدا به واسطه هنر نمایش است

بیژن آزادبر: تعزیه می تواند هنری جذاب و معناگرا

برای گردشگران خارجی باشد

تعزیه؛

نمایشی کهن با مفاهیم عاشورایی

نمایش هشت فراز مهم زندگی امام رضا (ع) «آسمان هشتم» متفاوت ترین تئاتر اجرا شده در حرم مطهر رضوی

به گزارش خبرنگار ایران تئاتر در خراسان رضوی، محمد برومند در خصوص تئاتر «آسمان هشتم» که به مناسبت دهه آخر صفر اجرا شد، گفت: «داستان این نمایش در رابطه با ورود امام رضا (ع) به خراسان است و اتفاقات پس از آن تا زمانی که به شهادت می رسند و در هشت تابلو، هشت فراز مهم زندگی امام رضا (ع) به مدت ۶۰ دقیقه به نمایش درمی آید.»

تهیه کننده نمایش آسمان هشتم افزود: «همیشه در اطراف حرم این نیاز شدید احساس می شود که کارهای نمایشی مرتبط با امام رضا (ع) اجرا شود و زائران به تماشای آن بنشینند. امیدواریم تبلیغات سطح شهر هم هرچه سریع تر آغاز شود تا مجاوران هم از اجرای این نمایش مطلع شوند و به تماشای آن بیایند چرا که اکنون اکثر مخاطبان ما را زائران تشکیل می دهند. پیش بینی می شود تعداد مخاطبان این نمایش در شب های آینده به ۶۰۰۰ نفر هم برسد.»

برومند در خصوص تفاوت این نمایش با آثاری که در سال های گذشته به مناسبت دهه آخر صفر به اجرا می شد بیان کرد: «نمایش هایی که در سال های گذشته اطراف حرم مطهر اجرا می شد، کارهای کوتاه ۱۰ دقیقه ای بود که تئاتر محسوب نمی شد، بلکه میان پرده کوتاه بود اما امسال رضا صابری با یک گروه ۱۰ نفره پای کار آمده و این اثر هم اکنون به نوعی به جشنواره تئاتر فجر نیز دعوت شده است.»

او با اشاره به اینکه نمایش «آسمان هشتم» از لحاظ شاخصه های هنر تئاتر اثری قابل دفاع است، گفت: «برخی مواقع مطرح می شود نمایش های مذهبی ممکن است از لحاظ فنی ضعیف تر باشد و تمرکز خود را بر درگیر کردن احساسات مخاطب قرار دهد اما نمایش آسمان هشتم این گونه نیست. در واقع تلاش کرده ایم که ابتدا اثری هنری تولید کنیم که مخاطب را جذب کند و سپس به فکر مسائل دیگر باشیم. کیفیت کار در این نمایش برای ما حائز اهمیت بسیاری بوده و خدا را شکر می کنیم که به گواه خدامان حرم این نمایش قابل مقایسه با آثاری که تاکنون تولید شده نیست.»

اجرای این نمایش با همراهی آستان قدس رضوی، شهرداری مشهد، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان خراسان رضوی انجام شد.

سعید نوریان: طشت گذاری از مهم ترین آیین های عزاداری در اردیبهل است که به عنوان سنتی کهن، زیانزد خاص و عام بوده و به عنوان آغازگر رسمی عزاداری ها و سوگواری حضرت ابا عبدالله الحسین (ع) از جایگاه ویژه ای برخوردار است.

آیین های عزاداری مردم اردیبهل از هشتم ذی الحجه، شب شهادت سفیر عشق، حضرت مسلم ابن عقیل آغاز و تا ۲۸ صفر، سالروز رحلت پیامبر گرامی اسلام ادامه می یابد. آغازگر دیگر آیین های مربوط به عزاداری در اردیبهل، طشت گذاری است که به عنوان سنتی کهن نه تنها جایگاه و رونق این آیین افزوده می شود. به شکوه و رونق این آیین افزوده می شود. مراسم طشت گذاری در اردیبهل قدمتی چند صد ساله داشته و ریشه در اعتقادات و آداب و رسوم استان دارد این مراسم به یاد تشنگی حماسه سازان واقعه عاشورا انجام می شود. طشت گذاری، تمثیلی از رفع تشنگی عزاداران حضرت امام حسین (ع) در مقابل تشنگی سید و سالار شهیدان است. این مراسم با نظم و ترتیب خاص محلات شش گانه اردیبهل از سه روز مانده به ماه محرم آغاز می شود. در اردیبهل و روز ۲۷ ذی الحجه دو محله بزرگتر از محلات شش گانه یعنی تاور و اونچی میدان، طشت گذاری می کنند.

در روزهای بیست و هشتم و بیست و نهم ذی الحجه نیز چهار محله دیگر و محلات تابع آن ها، آیین طشت گذاری را برگزار می کنند. طشت های استفاده شده در این مراسم معمولاً بسیار قدیمی (و بیشتر موقوفه) از جنس مس یا برنز و بعضی های شان بسیار بزرگ هستند. طشت ها را از چند روز قبل در محلی آماده می کنند و در روز طشت گذاری، ریش سفیدان محل، طشت ها را به دوش می گیرند و علما و سالخوردهگان و بزرگان در جلو و مردم در پشت سر آن ها، سینه زنان یا زنجیر زنان (هر محله ای ابزار عزاداری خودش را دارد) به سمت مسجد محله حرکت می کنند. البته در بعضی از منازل هم که صاحب خانهاش نیت کرده، مراسم طشت گذاری انجام می شود.

ورود طشت به مسجد و حسینیه ها و منازل با احترام بسیار زیادی انجام می شود و دسته حامل طشت، چندباری در داخل مسجد دور می زنند و نوحه خوانی می کنند و طشت ها

نگاهی به یک آیین کهن

طشت گذاری در اردیبهل به یاد تشنگی حماسه سازان کربلا

و نیز احشام موجود در هر دو کاروان نیز سیراب شوند. از قدیم الایام بعضی از مساجد فاتحه مخصوصی داشته و خانواده خاصی هم وارث اجرای آن فاتحه بوده اند. این طشت های آب در نظر مردم، جلوه مظلومیت و مصومیت حضرت امام حسین (ع) بوده و برخی بر این عقیده اند که این طشت ها شفا دهنده اند و گاهی دخل می بندند و دعا می کنند و شمعی روشن می کنند.

طشت گذاری به منزله اعلام رسمی سوگواری ماه محرم است. با این مراسم، عملاً «عروسی ها و جشن ها تعطیل می شود و تفریحات معمولی کمتر می شود. مغازه ها و به خصوص مغازه های داخل بازار سنتی اردیبهل، سیاه پوش می شوند و مساجد و تکایا برای برگزاری مراسم آماده می شوند. آیین سنتی «طشت گذاری» به عنوان یکی از آیین های عزاداری مختص اردیبهل در فهرست آثار ملی کشور ثبت شده است. حسینیه اوچدکان، اولین مکانی است که طشت گذاری در اردیبهل در این محل برگزار می شود. بعد از حسینیه اوچدکان، آیین اصلی طشت گذاری در مسجد جامع اردیبهل برگزار می شود که زیانزد خاص و عام است.

این مراسم، امسال با شکوه تمام و با حضور انبوه عزاداران و عاشقان حسینی و نیز مهمانانی از دیگر شهرها و استان های کشور و با نظم خاصی برگزار شد.

را در قسمت مخصوصی که در ساختمان مسجد در نظر گرفته شده است، قرار می دهند و پیر از آب می کنند. روی طشت ها تخته تمیزی قرار داده و روی تخته ها، شمعدان ها را می گذارند و هنگام غروب کنار طشت صف کشیده و فاتحه می خوانند. این سنت با الهام از اقدام سالار شهیدان و یادآور رفتار جوانمردانه امام حسین (ع) است؛ واقعه کربلا و بسته شدن فرات به روی امام حسین (ع) و یارانشان و ایثارگری های سقای کربلا برای رساندن آب به تشنگان و حماسه آفرینی یارانی که با لبانی تشنه، شهید شهادت را نوشیدند، به یقین قداست و جایگاه والای آب را در فرهنگ شیعیان و به خصوص ایرانیان که از دیرباز نیز از جایگاه خاص و معنوی برخوردار بوده، عمق و وسعت بسیاری بخشیده است تا جایی که انعکاس این امر را در فرهنگ مردم و به خصوص در شکل گیری آداب و رسوم و آیینها شاهد هستیم. براساس روایت های تاریخی، در مسیر راه کاروان کربلا قبل از رسیدن به دشت نبینو، سربازان حر بن یزید ریاحی در منطقه ای به نام «زباله» راه بر کاروان امام بسته و حرکت آن را متوقف ساخته اند.

در این محل، سالار شهیدان علیرغم کمبود آب دستور می دهند طشتها توسط آبهای موجود در مشکها پر شود که هم یاران حسین (ع) و هم سربازان حر از آن استفاده کنند

جاودانگی حماسه کربلا در ویژه برنامه های اداره کل هنرهای نمایشی

اداره کل هنرهای نمایشی با اجرای ویژه برنامه های محرم و صفر قطره های از دریای بیکران عشق اهالی هنرهای نمایشی را به اهل بیت (ع) و حماسه کربلا جاودانه کرد.

کشور با اجرای برنامه های آیینی و عاشورایی همراه جاماندگان اربعین حسینی شد.

هنرمندان حاضر در کاروان «آیینه داران آفتاب» در بخش های مختلفی چون آیین های عاشورایی، موبک های سیار، گروه های تعزیه، مقتل خوانی، روایتگری و تئاتر خیابانی طی هفت ساعت اجرا از میدان امام حسین (ع) به مقصد حرم عبدالعظیم حسنی به اجرای نمایش و آیین های عاشورایی سراسر کشور پرداختند.

این برنامه به عنوان حسن ختام فعالیت های اداره کل هنرهای نمایشی به عنوان نخستین تجربه حضور هنرمندان آیین های نمایشی در موبک های سیار عزاداری اربعین حسینی در تهران با استقبال مخاطبان روبه رو شد تا نشانی از ارادت و عشق مدیران و هنرمندان هنرهای نمایشی به سید و سالار شهیدان راه آزادی حضرت اباعبدالله حسین (ع) باشد.

اجرای این ویژه برنامه ها با حضور هنرمندان هنرهای نمایشی سراسر کشور و تعداد بالای آثار اجرایی با کیفیت مطلوب، بیانگر پتانسیل ویژه اداره کل هنرهای نمایشی در برنامه ریزی و اجرای آثار نمایشی است که البته با همراهی و همکاری سازمان ها و ارگان های ذی ربط می تواند در دیگر مراسم های مذهبی و ملی نیز به صورت فراگیر اجرایی شود.

هنر نمایش، یکی از تاثیرگذارترین و بهترین راه های انتقال پیام در سراسر جهان به شمار می رود. هنری مردمی که خلاقیت آن تنها با حضور و همراهی تماشاگر به کمال می رسد و امیدواریم در ایران نیز روز به روز شاهد آشنی و ارتباط تنگاتنگ هرچه بیشتر مردم با این هنر ارزشمند و فاخر باشیم.

شدن به همایش بین المللی پیاده روی اربعین حسینی (ع) با برنامه ریزی و همراهی امور استان های این اداره کل نسبت به برگزاری رویداد «اربعین؛ فراتر از کلام» در استان های مرزی کشور اقدام کردند.

رویداد «اربعین؛ فراتر از کلام»

رویداد بزرگ و مردمی «اربعین؛ فراتر از کلام» در مسیر راهپیمایی زائران حسینی شامل مسیرهای منتهی به مرز شلمچه، مهران، دهلران، قصر شیرین، اسلام آباد غرب، مرز خسروی و باشماق با حضور هنرمندان و اجرای گروه های نمایشی میزبان عزاداران حسینی شد.

۲۷۰ نمایش شامل نمایش های خیابانی و پرفورمنس در مسیر پیاده روی زائران امام حسین (ع) اجرا شد تا با زبان نمایش یادآور حماسه عاشورا و قیام اسوه آزادی در برابر استبداد زمانه اش باشد.

در ادامه فعالیت های نمایشی هنرمندان و از آنجا که هر ساله تعداد زیادی از دلدادگان حسینی به دلایل مختلف از حضور در پیاده روی اربعین کربلا چا می مانند و با پیاده روی نمادین از میدان آیینی امام حسین (ع) تا حرم حضرت عبدالعظیم حسینی (ع) به عزاداری می پردازند؛ اداره کل هنرهای نمایشی امسال برای نخستین بار با همراهی سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران و همکاری انجمن هنرهای نمایشی استان تهران و ویژه برنامه کاروان «آیینه داران آفتاب» را برای جاماندگان پیاده روی اربعین حسینی برنامه ریزی و اجرا کرد.

کاروان هنرهای نمایشی «آیینه داران آفتاب»

کاروان «آیینه داران آفتاب» در روز شنبه ۲۶ شهریور ماه همزمان با اربعین سید و سالار شهیدان با مشارکت یکصد و پنجاه هنرمند هنرهای نمایشی از سراسر مناطق

به گزارش ایران تئاتر، اداره کل هنرهای نمایشی در طول ایام محرم و صفر سال جاری تلاش کرد تا در راستای اشاعه فرهنگ عاشورایی و پاسداشت قیام سید و سالار شهیدان امام حسین (ع) با اجرای برنامه های «نمایش های عاشورایی تعزیه صاحب دلان»، «اربعین؛ فراتر از کلام» و «آیینه داران آفتاب» قطره های از دریای بیکران جاودانگی عشق به اهل بیت (ع) را در قالب هنرهای نمایشی چون تعزیه، نقالی، روایتگری و پرفورمنس با همراهی هنرمندان این عرصه به صحنه بیاورد.

نمایش های عاشورایی تعزیه «صاحب دلان»

نمایش های عاشورایی تعزیه «صاحب دلان» به عنوان دومین بخش از دوازدهمین دوره سراسری و اولین رویداد بین المللی تئاتر صاحب دلان در دهه سوم محرم و از تاریخ ۲۸ مرداد به مدت ۱۰ شب با اجرای ۱۰ مجلس تعزیه توسط تعزیه خوانان پیشکسوت شهرستان های استان تهران برگزار شد.

در دور دوم نمایش های عاشورایی «صاحب دلان»، یازده گروه نمایشی تعزیه با آغاز دهه سوم ماه صفر و نزدیک شدن به اربعین حسینی از پنج شنبه ۲۴ شهریور تا یکشنبه ۳ مهر در محوطه مجموعه تئاتر شهر به اجرای برنامه پرداختند.

این اجراها به عنوان سرآغاز فعالیت های اداره کل هنرهای نمایشی در ایام محرم با استقبال مخاطبان مواجه شد و مدیران اداره کل هنرهای نمایشی در گام بعدی با نزدیک

فرهاد بشارتی: فکرش را هم نمی کردم که سال های سال در این نمایش بازی کنم

علی کیهانی: فرهاد بشارتی بازیگر عرصه تئاتر، سینما و تلویزیون که با بازی در سریال «روای شیرین دریا» در خاطره جمعی نسلی از کودکان و نوجوانان و البته خانواده های ایرانی حضور دارد، بازی در عرصه نمایش را از سال ۱۳۶۹ در تئاتر گیلان آغاز کرد. او دانش آموخته کارشناسی ارشد بازیگری و کارگردانی از دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران است و سال ۱۳۷۶، پس از پایان تحصیلاتش به طور جدی و مستمر وارد عرصه تصویر شد.

گفت و گوی ایران تئاتر با فرهاد بشارتی که این روزها دوباره در نمایش «خورشید کاروان» روی صحنه رفته، را می خوانید:

از ابتدای آشنایی خود با نمایش «خورشید کاروان» و موسسه فرهنگی «فدک» را بگوئید. من قبل از اینکه وارد گروه فدک بشوم این نمایش را در سالن اصلی تئاتر شهر دیده بودم و ارتباط بسیار خوبی با آن برقرار کردم. حضور بی نظیر تماشاگران در تئاتر شهر که حتی خیلی از آن ها ایستاده «خورشید کاروان» را تماشا می کردند، حس عجیبی به من داد و نقش های این نمایش برای همگان تاثیرگذار بود و هست.

در سال ۱۳۷۶ به واسطه آشنایی و دوستی با حسین مسافرآستانه به گروه فدک دعوت شدم و یکی از نقش های اصلی به بنده محول شد. از همان سال ها بود که «خورشید کاروان» با حضور بازیگرانی از بدنه تئاتر روی صحنه رفت.

چرا ادامه دادید؟

در خون، رگ و ریشه همه ما یاد امام حسین وجود دارد و همین به من کمک کرد تا بتوانم نقش را بپذیرم و در کنار گروه باقی بمانم و هر سال برای بازی در نمایش دعوت شوم. اصلا فکرش را هم نمی کردم که سال های سال ایفای نقش در این نمایش بزرگ را ادامه بدهم. هر سال محرم و صفر همه عوامل گروه و نمایش منتظر اجرای «خورشید کاروان» هستند و این صمیمیت اعضای گروه و استقبال مخاطب برای من بسیار ارزشمند است.

در بساط حضور بین المللی «خورشید کاروان» و استقبال مخاطبان در خارج از ایران بگوئید.

ایرانی هایی که خارج از کشور هستند مانند هموطنان داخل کشور ارادت و عرق خاصی به امام حسین (ع) دارند و وقتی با این نمایش در هلند، انگلیس و دبی ... مواجه شدند، خیلی خوب ارتباط برقرار کردند و استقبال فراوانی از نمایش شد. در گفت و گوهایی که با مخاطبان و تماشاگران داشتیم از جدید و جالب بودن این نمایش می گفتند. خیلی از آن ها خوشحال بودند که با نمایش «خورشید کاروان» این واقعه و روایت عاشورایی را ببینند.

خاطره های از همکاری خود با مرحوم انوشیروان ارجمند بفرمایید.

همکاری با مرحوم انوشیروان ارجمند از سه سال بعد از ورود من در «خورشید کاروان» آغاز شد و خیلی از او یاد گرفته ام چون مرحوم ارجمند پر از تجربه، دانایی، دانش، بینش و نگرش بودند.

بعد از حضور او در نمایش از تجربیات و نظراتش در روند اجرا ها استفاده شد و این اثر با قوت بیشتر روی صحنه می رفت. و دیدگاه های خاصی در بازیگری در این نمایش به همه ما می گفتند.

ای کاش خیلی زود از بین ما نمی رفت.

در سی و یکمین سال اجرا رقم می خورد

طلوع دوباره «خورشید کاروان»

نمایش «خورشید کاروان» در سی و یکمین سال اجرای خود از ۳۱ شهریور در سالن میلاد نمایشگاه بین المللی روی صحنه می رود.

بوده است و عنوان یکی از پرمخاطب ترین و پرتکرارترین نمایش های تاریخ تئاتر ایران را کسب کرده است. «خورشید کاروان» اولین بار در سال ۱۳۷۱ و با کارگردانی حسین نورایی در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران اجرا شده است.

مؤسسه فرهنگی هنری «فدک» از سابقه ترین گروه های تئاتری ایران است و از نمایش های این گروه می توان به «خورشید کاروان»، «آذان صبح»، «پنجره فولاد»، «زخم مدینه»، «از خاک تا افلاک»، «سرداران» و اجرای ارکستر «هلال کاروان» اشاره کرد.

علاقه مندان می توانند جهت دریافت دعوتنامه، با شماره تلفن های ۰۲۱۲۶۴۸۵۲۱۲ الی ۱۴ تماس حاصل کنند.

بابایی، عبدالرضا کیهانی و گروهی از هنرمندان به ایفای نقش می پردازند. «خورشید کاروان» روایت شبی است که کاروان اسرای کربلا در مسیر شام در دیر راهبی توقف می کنند. راهب نصرانی از مریدان امام حسین (ع) می شود و تمام ثروت خود را می دهد تا فقط یک شب تا سحر با سر مبارک سیدالشهدا (ع) هم کلام شود. راهب نصرانی با امام حسین (ع) نجوا می کند و ...

این اثر نمایشی ۳۰ سال است در ایام محرم و صفر روی صحنه می رود و تاکنون با بیش از ۱۳۰۰ اجرا در سالیان متوالی در شهرهای مختلف کشور و همچنین در کشورهای دیگر نظیر انگلیس، هلند و امارات میزبان قریب به یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر از علاقه مندان نمایش

به گزارش ایران تئاتر، نمایش «خورشید کاروان» نوشته مهدی متوسلی و با کارگردانی محمود فرهنگ در سی و یکمین سال اجرای خود، به همت معاونت هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اداره کل هنرهای نمایشی وزارت ارشاد و با مشارکت شرکت سهامی نمایشگاه های بین المللی جمهوری اسلامی ایران، از ۳۱ شهریور تا ۵ مهر در سالن میلاد نمایشگاه بین المللی روی صحنه می رود.

در این نمایش که کاری از مؤسسه فرهنگی «فدک» است، جلیل فرجاد، کرامت رودساز، فرهاد بشارتی، اسدالله

کرامت رودساز: برپایی چندین ساله «خورشید کاروان» ناشی از اعتقاد قلبی به سیدالشهداست

به گزارش ایران تئاتر، کرامت رودساز بازیگر و کارگردان تئاتر، تلویزیون و سینما که این شبها در نمایش «خورشید کاروان» به نویسندگی مهدی متوسلی و کارگردانی محمود فرهنگ در سالن میلاد (نمایشگاه بین‌المللی تهران) بازی می‌کند، از حضور خود در این نمایش و نیز جای خالی انوشیروان ارجمند گفت.

کرامت رودساز درباره حضور بازیگران تئاتری و حضور ۲۰ ساله خود در «خورشید کاروان» گفت: «در سال ۱۳۸۰ با نمایش «خورشید کاروان» همراه شدم، علت حضورم هم این بود که مسئولین گروه تصمیم داشتند با نگاه کاملاً حرفه‌ای و تئاتری این نمایش را روی صحنه ببرند؛ این شد که همراه با مرحوم انوشیروان ارجمند، بهرام ابراهیمی، حسین سرخرخیز، فرهاد بشارتی و... به گروه پیوستیم و در حال حاضر حدود ۲۰ سال است که با موسسه فدک همراه هستیم.»

رودساز با اشاره به اینکه اولین تجربه بازی روی صحنه تئاتر شهر را با نمایش «خورشید کاروان» تجربه کرده، گفت: «همان سال ۱۳۸۰ بود که دعوت شدیم برای اجرا در سالن اصلی تئاتر شهر و من برای اولین بار بازی در «خورشید کاروان» را در صحنه تئاتر شهر تجربه کردم و این حضور همین‌طور ادامه داشته تا امسال که سی و یکمین سال اجرای نمایش است. در این سی و یک سال «خورشید کاروان» از نظر من قوام پیدا کرده است و اجراهای متنوع‌تری با بازیگران مختلف داشته است که آمدند و رفتند و ما تجربه‌های جدیدی از آن‌ها کسب کردیم.»

بازیگر «خورشید کاروان» از همراهی با این نمایش در خارج از ایران گفت: «در این سال‌ها نمایش شهرت بیشتری کسب کرد تا جایی که در کشورهایی مانند انگلیس، هلند، امارات و... دعوت به اجرا شدیم و روی صحنه رفتیم. در اجرایی که در انگلستان داشتیم شبی در بین تماشاگران ما کشیش‌هایی از کلیسای وست‌مینستر حضور داشتند و به قدری تحت تأثیر این نمایش قرار گرفته بودند که ما را برای بازدید به این کلیسا دعوت کردند.»

رودساز ادامه داد: «طی این سال‌ها آدم‌های مختلفی با عقاید و دین‌های مختلف این نمایش را دیدند، که خوشبختانه همه راضی بودند. برای من در سال‌هایی که گذشت کنار کارهایی که انجام می‌دم، با افتخار «خورشید کاروان» تبدیل به یک وظیفه مهم شد. باور دارم قطعاً تا دوام ۳۱ ساله این نمایش به دلیل وجود و حضور آدم‌های این گروه و اعتقاد قلبی‌شان به امام حسین (ع) است.»

این بازیگر تئاتر در ادامه از اجرا نرفتن «خورشید کاروان» در سال ۱۴۰۰ به علت کرونا گفت: «اگر اتفاقی رخ بدهد و مانند سال گذشته که به خاطر کرونا اجرا نداشته باشیم، به من سخت می‌گذرد و انگار با وجود چندین و چند بازی و کارگردانی که طی سال انجام داده‌ام، عملاً هیچ کاری نکرده‌ام.»

او ادامه داد: «زمانی که امسال اعلام کردند «خورشید کاروان» روی صحنه خواهد رفت من اجرای دیگری داشتم، و خدا خدا می‌کردم که این نمایش‌ها با یکدیگر تداخل نداشته باشند و جالب اینجاست که خداوند و صاحب اثر امام حسین (ع) جوری چیدمان کردند، که من بعد از پایان نمایش «شمس‌شیرا» با «خورشید کاروان» همراه باشم.»

در حاشیه ششمین سوگواره ملی تعزیه جم با حضور کاظم نظری «اندیشکده تعزیه جم» افتتاح شد

گردد. «اندیشکده تعزیه جم» افتتاح شد همچنین روز سه‌شنبه پنجم مهرماه، در حاشیه ششمین سوگواره ملی تعزیه جم در استان بوشهر، «اندیشکده تعزیه جم» با حضور کاظم نظری مدیرکل هنرهای نمایشی، رئیس و نایب‌رئیس شورای شهر جم، جهانشیر یاراحمدی رئیس انجمن هنرهای نمایشی استان بوشهر و نویسنده کتاب تعزیه و تعزیه‌خوانی در بوشهر، احمد جولایی و اعضای هیئت‌داوران این سوگواره و برخی از مدیران شهرستان جم افتتاح شد و بنابراین است که این اندیشکده محل مطالعه، پژوهش تعزیه‌های استان‌های جنوبی کشور باشد.

کاظم نظری مدیرکل هنرهای نمایشی کشور در آیین افتتاحیه «اندیشکده تعزیه جم»، در استان بوشهر ضمن ابراز خرسندی از ایجاد این مرکز علمی فرهنگی گفت: «این اندیشکده می‌تواند یک نقطه عطف در امر پژوهش تعزیه به شمار برود.»

نظری ادامه داد: «استان بوشهر از ظرفیت‌های بومی خاصی برخوردار است. عوامل زیست‌بوم در هنر این منطقه رسوخ کرده و امروزه نفوذ آن را در موسیقی و تعزیه بوشهر شاهد هستیم؛ بنابراین می‌تواند که پیش‌ازپیش در بحث پژوهش در این امر تلاش کنیم و پژوهشگران را برای ارائه پروپوزال‌های علمی با محوریت تعزیه ترغیب و تشویق

کنیم.» مدیرکل هنرهای نمایشی کشور در پایان گفت: «با توجه به این که این اندیشکده دربرگیرنده استان‌های جنوبی به صورت خاص است باید در سایر مناطق کشور نیز از این ابتکاری که در جم رخ داده است، الگوبرداری کنیم.»

دغدغه برپایی اندیشکده علمی پژوهشی تعزیه از سال‌ها پیش وجود داشت. تجلیل از معین البکای پیشکسوت جم در ادامه برگزاری ششمین سوگواره سراسری تعزیه در جم با حضور مدیرکل هنرهای نمایشی کشور، از خدمات حجت‌الاسلام والمسلمین محمدحسین خطیب شبیه‌خوان و معین البکای پیشکسوت شهرستان جم تجلیل به عمل آمد. در این مراسم از خدمات ۶۵ ساله محمدحسین خطیب با اهدای لوح تقدیر قدرانی شد.

رونمایی از کتاب «تعزیه» در جم هم‌زمان با اختتامیه ششمین سوگواره کشوری تعزیه جم از کتاب «تعزیه» مرحوم محمدعلی‌خان پریشان جمی توسط کاظم نظری مدیرکل هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی رونمایی شد.

این کتاب دربرگیرنده مجالس تعزیه سروده محمدعلی‌خان جمی از خوانین جم در دوره ناصرالدین‌شاه قاجار است که توسط علی پریشان و به همت انتشارات نوآوران دانش منتشر شده است.

«خورشید کاروان» و عضو هیئت مدیره موسسه فرهنگی هنری فدک، به بهانه سی و یکمین سال اجرای نمایش «خورشید کاروان» یادداشتی نوشته است. همه عمر برناردم سر از این خمار مستی که هنوز من نبودم که تو در دلم نشستی» عبدالرضا کیهانی علاوه بر همراهی ۳۰ ساله‌اش در گروه کارگردانی نمایش‌های «خورشید کاروان»، «آنان صبح»، «پنجره فولاد»، «زخم مدینه»، «از خاک تا افلاک»، «سرداران» و اجرای ارکستر «هلال کاروان»، از موسسین موسسه فرهنگی هنری «فدک» است و هم اکنون معاونت موسسه «فدک» را به عهده دارد.

«خورشید کاروان» به همراهی با این نمایش در خارج از ایران گفت: «در این سال‌ها نمایش شهرت بیشتری کسب کرد تا جایی که در کشورهایی مانند انگلیس، هلند، امارات و... دعوت به اجرا شدیم و روی صحنه رفتیم. در اجرایی که در انگلستان داشتیم شبی در بین تماشاگران ما کشیش‌هایی از کلیسای وست‌مینستر حضور داشتند و به قدری تحت تأثیر این نمایش قرار گرفته بودند که ما را برای بازدید به این کلیسا دعوت کردند.»

رودساز ادامه داد: «طی این سال‌ها آدم‌های مختلفی با عقاید و دین‌های مختلف این نمایش را دیدند، که خوشبختانه همه راضی بودند. برای من در سال‌هایی که گذشت کنار کارهایی که انجام می‌دم، با افتخار «خورشید کاروان» تبدیل به یک وظیفه مهم شد. باور دارم قطعاً تا دوام ۳۱ ساله این نمایش به دلیل وجود و حضور آدم‌های این گروه و اعتقاد قلبی‌شان به امام حسین (ع) است.»

این بازیگر تئاتر در ادامه از اجرا نرفتن «خورشید کاروان» در سال ۱۴۰۰ به علت کرونا گفت: «اگر اتفاقی رخ بدهد و مانند سال گذشته که به خاطر کرونا اجرا نداشته باشیم، به من سخت می‌گذرد و انگار با وجود چندین و چند بازی و کارگردانی که طی سال انجام داده‌ام، عملاً هیچ کاری نکرده‌ام.»

او ادامه داد: «زمانی که امسال اعلام کردند «خورشید کاروان» روی صحنه خواهد رفت من اجرای دیگری داشتم، و خدا خدا می‌کردم که این نمایش‌ها با یکدیگر تداخل نداشته باشند و جالب اینجاست که خداوند و صاحب اثر امام حسین (ع) جوری چیدمان کردند، که من بعد از پایان نمایش «شمس‌شیرا» با «خورشید کاروان» همراه باشم.»

به گزارش ایران تئاتر، کاظم نظری پس از بازدید از اماکن نمایشی شهرستان جم در استان بوشهر در جلسه‌ای با حضور فرماندار و معاون سیاسی این شهر با هنرمندان دیدار و گفت‌وگو کرد.

کاظم نظری در این جلسه ضمن تشکر و قدرانی از فرماندار جم گفت: «در حوزه آموزش، اداره کل هنرهای نمایشی کنار هنرمندان استان‌ها خواهد بود و به‌زودی برنامه‌های آموزشی خود را در استان بوشهر آغاز خواهد کرد.» او درباره تقاضای هنرمندان جم درباره تجهیز سالن‌های نمایش نیز گفت: «تلاش خواهیم کرد که بخششی از تجهیزات موردنیاز را در اختیار هنرمندان این شهر قرار دهیم تا با کم‌ترین مشکل آثار نمایشی خود را روی صحنه ببرند.»

در این دیدار، سرپرست اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی جم درباره زیرساخت‌های فرهنگی و هنری شهر سخن گفت و پس از آن جهانشیر یاراحمدی رئیس انجمن هنرهای نمایشی استان بوشهر درباره فعالیت‌های تئاتری جم و شرایط فعلی این شهر مطالبی را مطرح کرد و ادامه داد: «جامعه هنری در حوزه تولید کار خود را به نحو مطلوب انجام می‌دهد و کمترین توقع آن است که در حوزه اداری، سخت‌افزارها به نحو مطلوب طراحی و در اختیار آن‌ها قرار

«خورشید کاروان»؛ پر مخاطب‌ترین نمایش کشور دوباره به صحنه آمد

نمایش «خورشید کاروان»، کاری از گروه فدک، در سی و یکمین سال اجرای خود از شامگاه ۳۱ شهریور در سالن میلاد نمایشگاه بین‌المللی روی صحنه رفته است.

نمایش «خورشید کاروان» به همراهی با این نمایش در خارج از ایران گفت: «در این سال‌ها نمایش شهرت بیشتری کسب کرد تا جایی که در کشورهایی مانند انگلیس، هلند، امارات و... دعوت به اجرا شدیم و روی صحنه رفتیم. در اجرایی که در انگلستان داشتیم شبی در بین تماشاگران ما کشیش‌هایی از کلیسای وست‌مینستر حضور داشتند و به قدری تحت تأثیر این نمایش قرار گرفته بودند که ما را برای بازدید به این کلیسا دعوت کردند.»

رودساز ادامه داد: «طی این سال‌ها آدم‌های مختلفی با عقاید و دین‌های مختلف این نمایش را دیدند، که خوشبختانه همه راضی بودند. برای من در سال‌هایی که گذشت کنار کارهایی که انجام می‌دم، با افتخار «خورشید کاروان» تبدیل به یک وظیفه مهم شد. باور دارم قطعاً تا دوام ۳۱ ساله این نمایش به دلیل وجود و حضور آدم‌های این گروه و اعتقاد قلبی‌شان به امام حسین (ع) است.»

این بازیگر تئاتر در ادامه از اجرا نرفتن «خورشید کاروان» در سال ۱۴۰۰ به علت کرونا گفت: «اگر اتفاقی رخ بدهد و مانند سال گذشته که به خاطر کرونا اجرا نداشته باشیم، به من سخت می‌گذرد و انگار با وجود چندین و چند بازی و کارگردانی که طی سال انجام داده‌ام، عملاً هیچ کاری نکرده‌ام.»

او ادامه داد: «زمانی که امسال اعلام کردند «خورشید کاروان» روی صحنه خواهد رفت من اجرای دیگری داشتم، و خدا خدا می‌کردم که این نمایش‌ها با یکدیگر تداخل نداشته باشند و جالب اینجاست که خداوند و صاحب اثر امام حسین (ع) جوری چیدمان کردند، که من بعد از پایان نمایش «شمس‌شیرا» با «خورشید کاروان» همراه باشم.»

به گزارش ایران تئاتر به نقل از مهر، نمایش «خورشید کاروان» به نویسندگی مهدی متوسلی و کارگردانی محمود فرهنگ، در سی و یکمین سال اجرای خود، به همت معاونت هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اداره کل هنرهای نمایشی و مشارکت شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران، از ۳۱ شهریور در سالن میلاد نمایشگاه بین‌المللی روی صحنه رفته است.

در این نمایش که کاری از موسسه فرهنگی فدک است، جلیل فرجاد، کرامت رودساز، فرهاد بشارتی، اسدالله بایایی، مهدی امینی، عبدالرضا کیهانی و گروهی دیگر از هنرمندان به ایفای نقش می‌پردازند.

«خورشید کاروان» روایت شبی است که کاروان اسرای کربلا در مسیر شام در دیر راهبی توقف می‌کنند. راهب نصرانی از مریدان امام حسین (ع) می‌شود و تمام ثروت خود را می‌دهد تا فقط یک شب تا سحر با سر مبارک سیدالشهدا (ع) هم کلام شود. راهب نصرانی با امام حسین (ع) نجوا می‌کند و...

این اثر نمایشی ۳۰ سال است در ایام محرم و صفر روی صحنه می‌رود و تاکنون با بیش از ۱۳۰۰ اجرا در سالیان متوالی در شهرهای مختلف کشور و همچنین در کشورهای دیگر نظیر انگلیس، هلند و امارات، میزبان قریب به یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر از علاقه‌مندان نمایش بوده و عنوان یکی از پر مخاطب‌ترین و پرتکرارترین نمایش‌های تاریخ تئاتر ایران را کسب کرده است.

«خورشید کاروان» اولین بار در سال ۱۳۷۱ و با کارگردانی حسین نورایی در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران اجرا شده است.

عبدالرضا کیهانی، دستیار کارگردان، بازیگر نمایش

در گفت‌وگو با معاون فرهنگی سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران

«آینه‌داران آفتاب»، حلقه مفقوده پیاده‌روی جاماندگان اربعین حسینی

علیرضا فاطمیان پور، معاون فرهنگی سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، با بیان اینکه کاروان هنرهای نمایشی «آینه‌داران آفتاب»، حلقه مفقوده مراسم پیاده‌روی جاماندگان حسینی بود، از امید به همکاری‌های بیشتر با اداره کل هنرهای نمایشی به منظور خدمت‌رسانی به مردم شهر تهران و کل کشور گفت.

حرکت‌شان مشخص است و این برنامه بدون توقف برگزار می‌شود، ما تمام سعی‌مان این بود تا باعث توقف مردم نباشیم. به همین دلیل موبک‌های عزاداری و نمایشی هم در این مسیر به صورت سیار بودند.»

این مدیر فرهنگی ادامه داد: «تنها در برخی نقاط مثل میدان شهدا، میدان خراسان و میدان شوش که جزو گرهای اصلی حرکت است، به دلیل تراکم جمعیت، مردم توقف کوتاهی داشتند و گروه‌های نمایشی در صحنه‌هایی که تعبیه شده بود، به اجرای برنامه پرداختند.»

فاطمیان پور با اشاره به همکاری دو سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران و اداره کل هنرهای نمایشی در پیاده‌روی جاماندگان اربعین حسینی و کاروان «آینه‌داران آفتاب» ادامه داد: «همکاری با عزیزان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و اداره کل هنرهای نمایشی باعث شکل‌گیری تجربه خوبی شد. قطعاً هر اتفاق فرهنگی هنری اگر با هم‌افزایی مجموعه‌های مختلف شکل بگیرد و همه مجموعه‌ها انرژی، توانایی و پتانسیل خود را در یک هدف با دقت نظر در طراحی برنامه صرف کنند، حتماً موفق‌تر عمل خواهند کرد.»

معاون فرهنگی هنری سازمان شهرداری تهران در پایان گفت: «سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران در همه مناسبت‌های ملی و مذهبی، برنامه‌های متنکتری برگزار می‌کند و آمادگی همراهی با سازمان‌های دیگر به ویژه عزیزان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و اداره کل هنرهای نمایشی برای خدمت به مردم کشور و شهروندان تهرانی وجود دارد و امیدواریم تا به امید خدا شاهد همکاری‌های بیشتر در آینده باشیم.»

پیدا کردند.»

او با اشاره به موبک‌های موجود در مسیر پیاده‌روی عزاداران در تهران ادامه داد: «هر سال بر تعداد مردم شرکت‌کننده در این رویداد افزوده می‌شود و به همین دلیل تعداد موبک‌های مردمی نیز افزایش پیدا می‌کند. امسال حدود ۱۷۰۰ موبک مردمی در مسیر پیاده‌روی به منظور پذیرایی از حاضران، برپا شده است.»

فاطمیان پور گفت: «همه امکاناتی که خدمات شهری تهران می‌توانست برای رفاه عزاداران در پیاده‌روی اربعین مهیا کند، آماده شده است اما حلقه مفقوده این مراسم، برنامه‌های هنری بود.»

او با اشاره به همکاری سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران با اداره کل هنرهای نمایشی در قالب کاروان نمایشی «آینه‌داران آفتاب» افزود: «کاروان «آینه‌داران آفتاب» و همراهی هنرمندان دغدغه‌مند و ارزشی برای انتقال مفاهیم عاشورایی به مردم، بسیار ارزشمند و موثر است. برنامه‌های هنری دارای محتوای عمیقی هستند که با توجه به شناختی که هنرمندان از سلیقه و ذائقه مردم دارند، این برنامه‌ها مورد توجه و استقبال عموم قرار گرفت.»

معاون فرهنگی، سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران ادامه داد: «به نظر می‌رسد، کاروان «آینه‌داران آفتاب» با توجه به سیل عظیم مخاطب و مسافت طولانی که هنرمندان با اجرای برنامه‌هایی چون تعزیه، تئاتر خیابانی، آیین‌های سوگواری مردمی مناطق سراسر کشور مثل شروه‌خوانی و دمام‌زنی در کنار مردم قرار داشتند، از استقبال زیادی برخوردار شد.»

او افزود: «از آنجا که جاماندگان اربعین حسینی مسیر

فاطمیان پور، معاون فرهنگی سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران انجام دادیم.

معاون فرهنگی سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، درباره برگزاری برنامه پیاده‌روی جاماندگان اربعین حسینی توضیح داد: «امسال برای نهمین سال پیاپی، عزیزان ساکن تهران که امکان حضور در پیاده‌روی اربعین حسینی در کشور عراق و مسیرهای منتهی به کربلا حسینی را نداشته‌اند، در پیاده‌روی جاماندگان حسینی تهران حضور

به گزارش خبرنگار ایران تئاتر، کاروان هنرهای نمایشی «آینه‌داران آفتاب» با همکاری اداره کل هنرهای نمایشی و ستاد جاماندگان اربعین سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، امروز (شنبه ۲۶ شهریور) از میدان امام حسین (ع) تا حرم عبدالعظیم حسینی (ع) همراه با عزاداران، به اجرای نمایش‌های خیابانی، تعزیه و آیین‌های مردمی مناطق مختلف کشور پرداخت.

در حاشیه این مراسم، گفت‌وگویی با علیرضا

مصطفی کولیوندی:

نمایش «همچو حر ریاحی» داستان خُر زمان است

نویسنده و کارگردان نمایش «همچو حر ریاحی» می‌گوید: این نمایش داستان خُر زمان است و بر اساس زندگی شهید عدنان ثابوته از شهدای غیور استان ایلام که به حر پشیمان معروف است، نوشته شده است.

در اینجا با میدان مین و المری تداعی می‌شود یا کلاه‌خود حر با کلاه‌خود عدنان ثابوته و ... در ضمن معادل‌سازی به همراه حرکت فرم و موسیقی و آواز کمک شایانی به فرم کار کرده است.»

کولیوندی متذکر می‌شود: «در اجرای این نمایش امیر رشیدی‌فر به عنوان بازیگر در کنار من حضور دارد.»

این کارگردان با بیان این که برای چندمین سال است که با گروهش در پیاده‌روی اربعین شرکت می‌کند، می‌افزاید: «بدون شک مخاطبان این اجراها خاص‌تر و با آمادگی ذهنی بالاتری نسبت به موضوع این ایام در مسیر پیاده‌روی کربلا حاضر هستند و با حضور و توجه این تماشاگران، اجرای نمایش‌ها شکل خاص‌تری به خود می‌گیرد.»

کولیوندی یکی از مهم‌ترین دستاوردهای رویداد نمایشی

داستان خُر زمان است و بر اساس زندگی شهید عدنان ثابوته از شهدای غیور استان ایلام که به حر پشیمان معروف است، تولید شده است.»

نویسنده و کارگردان نمایش «همچو حر ریاحی» با اشاره به این که زمان شهادت شهید ثابوته هم در ماه محرم بوده است، ادامه می‌دهد: «به دلیل شباهت دو شخصیت حر و عدنان ثابوته و مقارن بودن زمان شهادت این شهید بزرگوار و این که خود عدنان ثابوته در بیابان‌های چالاب در مرز ایران و عراق به شهادت رسیده، نمایش «حر ریاحی» از هر نظر مناسب اجرا در این ایام بود.»

او با اشاره به این که بخشی از این نمایش که مبتنی بر بازی با آکسسوار و المان‌های نمایشی است، کمک شایانی به مفهوم اجرای اثر کرده و می‌گوید: «به‌عنوان مثال لشکر اشقیبا

به گزارش خبرنگار ایران تئاتر در ایلام، ویژه‌برنامه اجراهای نمایشی در قالب رویداد «اربعین؛ فراتر از کلام» در استان‌های خوزستان، ایلام، منطقه آزاد اروند، کرمانشاه و کردستان توسط اداره کل هنرهای نمایشی طی روزهای ۲۴ تا ۲۶ شهریورماه ۱۴۰۱ برگزار می‌شود که در این ویژه‌برنامه نمایشی، چهار گروه نمایشی از استان ایلام به اجرای نمایش‌های مذهبی در مسیر زوار اربعین حسینی می‌پردازند.

مصطفی کولیوندی که سال‌هاست در حوزه تئاتر خیابانی فعالیت دارد و در رویدادها و جشنواره‌های بسیاری شرکت داشته است، به عنوان نویسنده، کارگردان و بازیگر، با نمایش «همچو حر ریاحی» در این رویداد حضور دارد، به همین بهانه با او گفت‌وگویی انجام داده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

این هنرمند با سابقه تئاتر خیابانی می‌گوید: «این نمایش

«اربعین؛ فراتر از کلام» را فراموش نشدن راه امام حسین (ع) و هدف قیام او می‌داند و می‌گوید: «همان‌گونه که خیلی از رزمندگان ما در این مسیر برای ادامه راه حسین (ع) از جان و مال خود گذشتند، ما هم وظیفه داریم نگذاریم که این حماسه به فراموشی سپرده شود و باید به هر وسیله‌ای همواره رشادت‌ها و پایمردی شهدا و رزمندگان یادآوری شود.»

او در پایان می‌گوید: «اساساً کارهای ارزشی دغدغه‌گروه ما و تمام بچه‌های استان ایلام بوده و هست و با توجه به این که جغرافیای تولید و اجرا آثار ما در این مسیر قرار دارد، لازم است تلاش بیشتری از خود نشان دهیم تا بتوانیم با آثار خوب خود میزبانان خوبی برای زائران امام حسین (ع) و بارانش باشیم.»

کارگردان حاضر در رویداد نمایشی «اربعین؛ فراتر از کلام» مطرح کرد مریم طرفی: خدمت به زوار و عرض ارادت ما به سیدالشهدا به واسطه هنر نمایش است

مریم طرفی کارگردان و بازیگر با سابقه تئاتر سوسنگرد معتقد است: اجرای نمایش در مسیر پیاده‌روی زوار اربعین حسینی هم فضا را معنوی‌تر می‌کند و هم به زیبایی‌های پیاده‌روی اربعین می‌افزاید و هم کمک می‌کند تا هنرمندان حداقل خدمت را به حضرت سیدالشهدا داشته باشند و حتی این رویداد برای آشنایی زوار با تئاتر استان خوزستان نیز مفید است.

«نمایش مختصری از روایت حادثه کربلا و شهادت طفلان معصوم و شهادت حضرت ابوالفضل (ع) است و در آن حادثه سیایا و شهادت حضرت رقیه (س) را به نمایش گذاشته‌ایم؛ و البته نمایش به صورت بی‌کلام است و فقط خطبه‌های حضرت زینب (س) به صورت عربی بیان می‌شود.»

مریم طرفی در پایان می‌گوید: «در نمایش «جریه» زینب چلداوی، فاطمه نعیم زاده، زینب نعیم‌زاده، فاطمه علوانی سوده، نگین منصوری، شقایق عفرای، مصطفی عجرش، علی حویزی، مهدی حویزی، رضا سعدی، عادل حردانی و مسعود کنعانی به‌عنوان بازیگر حضور دارند و این نمایش در قالب برنامه «اربعین؛ فراتر از کلام» اداره کل هنرهای نمایشی کشور طی روزهای ۲۴ تا ۲۶ شهریورماه ۱۴۰۱ در شهرستان سوسنگرد اجرا خواهد داشت.»

(مشک) در خصوص آماده‌سازی این نمایش توضیح می‌دهد: «برای تولید این نمایش مراحل مختلفی را پشت سر گذاشتیم. با توجه به این که ما چهار سال گذشته بین مواکب اجرا می‌کردیم امسال باز توفیق این را داریم که با دعوت رسمی اداره کل هنرهای نمایشی و اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خوزستان در پیاده‌روی اربعین حضور پیدا کنیم.»

طرفی درباره حضورش در این رویداد می‌گوید: «به‌هرحال هر کس به نحوی از توانایی‌های خود برای خدمت به ابا عبدالله الحسین (ع) استفاده می‌کند و داشته من هم هنر تئاتر است که با این توانایی امیدوارم این توفیق را داشته باشم که هر سال به حضرت سیدالشهدا (ع) و زوار اربعین حسینی خدمت کنم.»

کارگردان نمایش «جریه» درباره داستان نمایش افزود:

«جریه» به کارگردانی مریم طرفی در رویداد نمایشی اربعین «فراتر از کلام» حضور دارد و آماده اجرا در ایام اربعین می‌شود.

به همین بهانه با این کارگردان و بازیگر با سابقه تئاتر سوسنگرد به گفت‌وگو نشستیم که در ادامه می‌خوانید:

مریم طرفی سال‌های گذشته نیز سابقه حضور در پیاده‌روی اربعین حسینی و اجرای نمایش را داشته است، او در این باره می‌گوید: «اجرای نمایش در مسیر پیاده‌روی زوار اربعین حسینی هم فضا را معنوی‌تر می‌کند و هم به زیبایی‌های پیاده‌روی اربعین می‌افزاید و هم کمک می‌کند تا هنرمندان حداقل خدمت را به حضرت سیدالشهدا داشته باشند و حتی این رویداد برای آشنایی زوار با تئاتر استان خوزستان نیز مفید است.»

مریم طرفی بازیگر و کارگردان نمایش عربی «جریه»

ویژه‌برنامه اجراهای نمایشی در قالب رویداد «اربعین؛ فراتر از کلام» در استان‌های خوزستان، ایلام، منطقه آزاد اروند، کرمانشاه و کردستان توسط اداره کل هنرهای نمایشی طی روزهای ۲۴ تا ۲۶ شهریورماه ۱۴۰۱ برگزار می‌شود که در این ویژه‌برنامه نمایشی، چهار گروه نمایشی به همراه پنج سیلورمن از استان خوزستان به اجرای نمایش‌های مذهبی در مسیر زوار اربعین حسینی می‌پردازند.

گروه تئاتر ازدهار شهرستان سوسنگرد همواره با تولیدات نمایشی به زبان عربی در سطح استان خوزستان و کشور حضور موفقیت داشته است و هم‌اکنون با نمایش عربی

رضا چوپان، کارگردان نمایش میدانی «بزنگاه ابلیس»:

این تجمع بزرگ می‌تواند جریان‌ساز اتفاقاتی ماندگار در فرهنگ عاشورایی باشد

به گزارش خبرنگار ایران تئاتر در اروند، ویژه‌برنامه اجراهای نمایشی در قالب رویداد «اربعین؛ فراتر از کلام» در استان‌های خوزستان، ایلام، منطقه آزاد اروند، کرمانشاه و کردستان توسط اداره کل هنرهای نمایشی طی روزهای ۲۴ تا ۲۶ شهریورماه ۱۴۰۱ برگزار می‌شود که در این ویژه‌برنامه نمایشی، چهار گروه نمایشی از اروند به اجرای نمایش‌های آیینی و مذهبی در مسیر زوار اربعین حسینی می‌پردازند.

نمایش میدانی «بزنگاه ابلیس» به کارگردانی رضا چوپان، تولید گروه نمایش پیچک از آبادان در حال اجرا برای زوار اربعین حسینی در مرز شلمچه است.

در این خصوص با محمدرضا چوپان نویسنده و کارگردان نمایش «بزنگاه ابلیس» گفت‌وگویی کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

محمدرضا چوپان با بیان این که نمایش «بزنگاه ابلیس» فضایی مبتنی بر امپرسیونیسم دارد، می‌گوید: «نمایش ما لحظات وسوسه شیطان برای شلیک تیر به گلولی حضرت علی‌اصغر (ع) و لحظات بریده شدن سر امام حسین (ع) را به تصویر می‌کشاند.»

او می‌افزاید: «انتخاب این طراحی به دلیل نگاهی تازه به واقعه کربلا بود و می‌خواستیم از دریچه‌ای دیگر به این موضوع بپردازیم. درجه‌ای که تقریباً در هیچ اثری تاکنون ندیده بودم.»

محمدرضا چوپان با اشاره به بی‌کلام بودن اجراها در رویداد «اربعین؛ فراتر از کلام» می‌گوید: «تولید این اثر با توجه به ساختار دیداری و توجه به مؤلفه‌های مفهومی کار دشواری به نظر می‌آمد و سعی کردم با استفاده از موسیقی و فرم‌های مرتبط با اثر، به حد مطلوب برسم.»

این کارگردان که سال‌های گذشته هم در پیاده‌روی اربعین آثاری تولید و اجرا کرده است، استقبال مخاطبان را بسیار پرشور توصیف می‌کند و ادامه می‌دهد: «با توجه به این که بسیاری از مخاطبان خارجی هم در مسیر پیاده‌روی کربلا حضور دارند، اجرا به زبان بین‌المللی پر فورمنس تأثیرگذارتر است و من احساس می‌کنم اجرای «بزنگاه ابلیس» موفقیت‌آمیز بود.»

چوپان درباره دستاوردهای اجرا در مسیر پیاده‌روی اربعین می‌گوید: «بعید معنوی این رویداد بسیار عمیق است و تأثیرگذاری آن در این تجمع بزرگ و باشکوه می‌تواند جریان‌ساز اتفاقاتی ماندگار در فرهنگ عاشورایی باشد.»

این کارگردان در پایان می‌گوید: «هر کس تلاش می‌کند در این ایام سهمی در خدمت به امام حسین (ع) داشته باشد و من هم با استفاده از هنر تئاتر و نمایش، کوشیدم سهم کوچکی در این رویداد بزرگ داشته باشم. در «بزنگاه ابلیس» سیده کوثر عقیلی بهمنشیر نژاد، امیرعلی داوودی، مونس رنجیری، نگار شمیلووی، عبدالله سواریان، ساجد فرهانی، عسل قطب، ندا فرحانی، فاطمه حمیدی، سهیلا صبحی، احلام عیادی، فاطمه مرشدبختیاری، علی عیادی، سهام عسکراوی، حامد عسکراوی، سعید عیاشی و ایلیا چوپان به‌عنوان بازیگر و عوامل فنی مرا یاری کردند.»

در گفت‌وگو با هنرمند تعزیه خوان مطرح شد

بیژن آزادبر: تعزیه می‌تواند هنری جذاب و معناگرا برای گردشگران خارجی باشد

بیژن آزادبر هنرمند آیین‌های نمایشی کشور معتقد است، هنر فاخر تعزیه نه تنها همواره برای هموطنان مان دیدنی، شنیدنی و آموختنی است؛ بلکه می‌تواند یکی از هنرهای بسیار جذاب و معناگرا برای گردشگران خارجی در کشورمان باشد.

به گزارش خبرنگار ایران تئاتر به نقل از ایرنا، بیژن آزادبر از هنرمندان حاضر در دوازدهمین دوره رویداد تئاتر «صاحب‌دلان» که با اجرای مجلس بازار ششم در این رخداد حضور دارد، گفت: «ادبیات فاخر هنر تعزیه برآمده از مقتلنامه‌ها و روایت‌های کتبی و شفاهی، قادر است طیف وسیعی از اندیشه‌ها و باورهای مذهبی را به مخاطبان منتقل کند. در این میان نه تنها همواره برای هموطنان مان دیدنی، شنیدنی و آموختنی بوده است بلکه می‌تواند یکی از هنرهای بسیار جذاب و معناگرا برای گردشگران خارجی در کشورمان باشد».

این هنرمند عرصه تعزیه ادامه داد: «بیان مصائب شهدای اسلام در راه اعتلای حق، یکی از مهم‌ترین رسالت‌های فعالان در زمینه تعزیه است که از دیرباز

در کنار سایر مجالس که نمایانگر نبردهای میان جناح خیر و شر هستند، به اجرا در آمده و یکی از ارکان اصلی این هنر به شمار می‌رود که با اشعار و موسیقی منحصر به فرد این آیین کهن نمایشی در معرض دید عموم قرار می‌گیرد».

تعزیه فارغ از جایگاهی که در قلب مردم دارد نیازمند حمایت مسئولان است

آزادبر در ادامه به برخی مشکلات هنرمندان حوزه تعزیه اشاره کرد و گفت: «این هنر با وجود ریشه‌های عمیق دینی و عرفانی، آنگونه که باید و شاید مورد حمایت قرار نمی‌گیرد و چه بسا ماندگاری و رونق امروز هنر تعزیه تا اندازه زیادی مدیون و مرهون پیوند تعزیه با قلوب مردم باشد. امید آن می‌رود که با توجه به جایگاه مردمی این هنر، حمایت از فعالان این عرصه در دستور کار متولیان امر به ویژه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار گیرد که البته رویدادی همچون تئاتر «صاحب‌دلان» یکی از مظاهر همین‌گونه حمایت‌ها بوده و هست».

او ادامه داد: «به تازگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان تبلیغات اسلامی، مساعد را ملزم کرده‌اند که در راستای حمایت از هنر تعزیه، فرصت‌های اجرا برای گروه‌ها را فراهم آورند که با توجه به مردمی بودن این هنر، امید آن می‌رود که با اجرا در مساجد، شاهد

اثرگذاری روزافزون روایت‌های و درس‌های دینی برای نسل‌های جوان‌تر باشیم».

جایگاه تعزیه میان ایرانیان خارج از کشور و مردم سایر نقاط جهان

آزادبر با اشاره به جایگاه هنر تعزیه در دل رویدادهای همچون «صاحب‌دلان» در جلب توجه مخاطبان به اهمیت روحیه شهادت، حقیقت‌جویی، حق‌طلبی و ایثارگری اظهار داشت: «یکی از مجالس مهم تعزیه در قالب مجلس بازار شام به مصائب اهل بیت امام حسین (ع) پس از واقعه عاشورا و اسارت ایشان توسط یزیدیان می‌پردازد که ما هم برای این دوره و با هدف بیان اهداف نامبرده، این مجلس را برای اجرا انتخاب کردیم».

معین‌السکاء مجلس تعزیه بازار ششم در دوازدهمین رویداد تئاتر «صاحب‌دلان» به جایگاه هنر تعزیه در میان ایرانیان مقیم در دیگر کشورها و همچنین مردم سایر نقاط جهان اشاره کرد و گفت: «هر زمان همکاران و دوستان ما فرصت اجرا در دیگر کشورها را یافتند، شاهد عرض ارادت مخاطبان به محتوای این هنر و همچنین هنرمندی اعضای گروه بودیم. در نتیجه توصیه من به مسئولان این است که از فرصت‌های اجرای گروه‌های تعزیه در کشورهای مختلف به عنوان یکی از ابزار ترویج فرهنگ و هنر دینی حمایت کنند».

کارگردان اثر عاشورایی در گفت‌وگو با ایران تئاتر

وجیهه کریمی: «سرباز خونه» روایتی جهان‌شمول از مقاومت برابر ظلم است

وجیهه کریمی هسنیجه نمایش «سرباز خونه» را که از دوم مرداد در سالن گوشه فرهنگسرای نیاوران روی صحنه رفته است اثری عارفانه، فلسفی و انسانی معرفی کرد که محتوای آن برگرفته از شجاعت، رشادت و مقاومت در برابر ظلم است و به دین و فرقه خاصی متعلق نیست.

نمایش «سرباز خونه» از نظر محتوا تشابه زیادی با محتوای واقعه عاشورا دارد و برگرفته از درس‌هایی است که ما از این واقعه و اسطوره همیشه جاودان این واقعه حضرت امام حسین (ع) می‌گیریم. درس شجاعت، رشادت و مقاومت در مقابل ظلم که بشر را به فکر وادار می‌کند».

و سخن پایانی...

امیدوارم بتوانم ۹ نمایشنامه دیگر مجموعه «غزل‌واره‌های عشق» را روی صحنه ببرم. البته تمامی آثار این مجموعه پیش از این در سال ۱۳۸۰ توسط زنده‌یاد ابراهیم کریمی به صورت تله‌تئاتر کار شده بودند که از شبکه دو سیما و شبکه استانی اصفهان پخش شد.

صحنه برود و یا در جشنواره‌هایی با مضامین مرتبط اجرا شود، بیشتر براساس روایت‌های تاریخی و احساسی است که به نظرم این موضوع برای مخاطب تئاتری خیلی جذاب نیست، چون مخاطب برای تماشای تاریخ یا مجلس عزای نمی‌آید. خوشبختانه آثار زنده‌یاد کریمی در ژانرهای مختلف نوشته شده است. متونی در ژانرهای مذهبی، دینی یا عاشورایی که تماما با نگاهی خاص نوشته شده‌اند. در این نمایش نیز شاید تم اصلی کار مذهبی باشد اما کاری فلسفی، عارفانه و انسانی می‌بینید که به تمام مردم دنیا و انسان‌ها با هر دین و فرقه‌ای که اعتقاد دارند، تعلق دارد.

با دیدن نمایش متوجه می‌شویم ارتباطی موثر و تاثیرگرفته بین درونمایه این اثر با مفاهیم منبعث از حماسه کربلا وجود دارد.

به گزارش خبرنگار ایران تئاتر، وجیهه کریمی هسنیجه کارگردان نمایش «سرباز خونه» به نویسندگی زنده‌یاد ابراهیم کریمی هسنیجه است. این نمایش از دوم مرداد تا چهارم شهریورماه ساعت ۱۹ در سالن گوشه فرهنگسرای نیاوران میزبان مخاطبان است. در ادامه گفت‌وگویی کوتاه ایران تئاتر را با کارگردان جوان این اثر نمایشی می‌خوانید.

موضوع محوری و تم اصلی نمایش «سرباز خونه» درباره چیست؟

نمایش «سرباز خونه» یکی از ده نمایشنامه مجموعه «غزل‌واره‌های عشق» به نویسندگی زنده‌یاد ابراهیم کریمی هسنیجه است. در واقع تم اصلی این نمایشنامه مانند ۹ نمایشنامه دیگر این مجموعه عاشورایی است و به واقعه کربلا و درس‌هایی که از این واقعه گرفته می‌شود، می‌پردازد. مخاطب در این اثر به تماشای بخشی از تاریخ نمی‌نشیند یا به مجلس عزاداری و روضه دعوت نمی‌شود، بلکه تنها یک نمایش می‌بیند که در آن مفاهیم زیادی مستتر است. این پرداخت جدید و نگاه نو به دلیل زاویه دید زنده‌یاد ابراهیم کریمی نویسنده کار شکل گرفته است.

ویژگی این متن برای شما در چه عاملی پررنگ بود که برای اجرای آن اقدام کردید؟

نمایش‌های مذهبی به ویژه اگر در ایام محرم روی

کاروان‌های نمادین در سوگ ابا عبدالله (ع) به حرکت درآمدند اجرای مجالس تعزیه در شهرهای چهارمحال و بختیاری

به گزارش خبرنگار ایران تئاتر از چهارمحال و بختیاری، گروه‌های هنری چهارمحال و بختیاری در ایام دهه اول ماه محرم با اجرای تعزیه و حرکت کاروان‌های نمادین اهالی شهر و روستاهای استان را به شرکت در سوگ سید و سالار شهیدان دعوت می‌کنند.

طبق سنوآت گذشته مراسم ورود کاروان نمادین اهل بیت علیه‌السلام، دوم محرم ساعت ۱۷ در امامزاده میر طاهر علوی شهرستان فرخ شهر برگزار می‌شود. مراسم تعزیه‌خوانی هیئت متوسلین به حضرت علی‌اصغر علیه‌السلام در دهه اول محرم با پنج اجرا از روز شنبه ۸ مردادماه در شهر وردنجان برگزار می‌شود. این هیئت با ۸ عضو موافق خوان، ۵ عضو مخالف خوان و ۲ عضو گروه موزیک تعزیه‌های شهادت دو طفلان مسلم علیه‌السلام، شهادت جناب حر ابن یزید ریاحی علیه‌السلام، شهادت حضرت علی‌اکبر علیه‌السلام، شهادت حضرت قاسم علیه‌السلام و شهادت حضرت عباس علیه‌السلام را اجرا می‌کنند.

تاریخ دقیق تعزیه‌خوانی در استان معلوم نیست ولی به تبع و به پیروی از دیگر شهرها و روستاهای ایران می‌توان گفت این استان نیز از دیگر جاها میزبان بوده و تعزیه‌خوانی از زمان زنده‌یاد به این طرف رواج یافته است. خصوصا در دوره قاجار شاعران بزرگ این استان مانند دهقان، عمان، نیسان سسامانی که خود تعزیه‌خوان بوده‌اند اشعاری برای تعزیه و نوحه‌هایی برای سینه‌زنی از خود به یادگار گذاشته‌اند. سروده‌های این شاعران بدون شک فصیح و ادبی و سمین است.

از پیشکسوتان تعزیه در شهرکرد نیز می‌توان به مرحوم سید عبدالباقی دهکردی معروف به حاج صولت (عموزاده‌ی آیت‌الله حاج سید ابوالقاسم دهکردی) اشاره کرد که رهبری (معین‌الکلبانی) گروه تعزیه‌خوان‌های این شهر را به عهده داشته است گروه تعزیه حاج صولت دهکردی اجراهای در تکیه دولت تهران و شیراز و اصفهان داشته است و همه‌ساله از طرف حاکم اصفهان ظل السلطان - برای اجرای نمایش تعزیه در میدان نقش جهان دعوت می‌شده است.

حاج صولت دهکردی، شاگردانی را نیز تربیت کرد که در نوع خود از تعزیه‌خوان‌های معروف عصر خود بوده‌اند؛ ملا تقی دزکی، ملا گل محمد دزکی، سید میرزا شهرکی، ملا صفر باغبادری، سید آقا رضا حسینی، سید رحمان حسینی، دکتر سید حبیب‌الله حسینی و حاج کمال مردانی. در حال حاضر ۱۹۴ گروه تعزیه‌خوان در سطح استان چهارمحال و بختیاری سازمان‌دهی شده و زیر نظر کانون تعزیه استان فعالیت دارند.

به گزارش تئاتر چهارمحال و بختیاری، برنامه روز گذشته روستای بارده نیز به علت وقوع سیل اجرا نشده است و در دیگر نقاط استان برنامه‌های دهه اول محرم گروه‌های تعزیه فعالیت خود را آغاز کرده است.

گفت‌وگوی ایران تئاتر با هنرمند حاضر در رویداد «اربعین، فراتر از کلام»
پژمان مهربابور: اجرای آثار نمایشی، زکات هنری حماسه حسینی است

پژمان مهربابور، کارگردان تئاتر، از اجرای نمایش‌های «از فرات تا کارون» و «حلالم کن» در قالب رویداد «اربعین، فراتر از کلام» گفت و اجرای این آثار را زکات هنری برای بیان هرچه بهتر و زیباتر حماسه حسینی با زبان هنر دانست.

به گزارش ایران تئاتر، ویژه‌نامه اجراهای نمایشی در قالب رویداد «اربعین، فراتر از کلام» در استان‌های خوزستان، ایلام، کرمانشاه، کردستان و منطقه آزاد اروند توسط اداره کل هنرهای نمایشی طی روزهای ۲۴ تا ۲۶ شهریورماه ۱۴۰۱ برگزار می‌شود که در این ویژه‌نامه نمایشی، چهار گروه نمایشی از منطقه آزاد اروند به اجرای نمایش‌های آیینی و مذهبی در مسیر زوار اربعین حسینی می‌پردازند.

پرفورمنس «از فرات تا کارون» و نمایش خیابانی «حلالم کن» هر دو به کارگردانی پژمان مهربابور با طرح و نوشته‌ای از آمنه پورحسینی در قالب رویداد «اربعین، فراتر از کلام» در مرز شلمچه اجرا خواهند شد. در این باره گفت‌وگوی کوتاهی با کارگردان این آثار نمایشی داشتیم که در ادامه می‌خوانید.

پژمان مهربابور درباره موضوع پرفورمنس «از فرات تا کارون» گفت: «پرفورمنس از «فرات تا کارون» تلفیقی از واقعه کربلا و شهادت حضرت عباس (ع) و سپردن پرچم علمدار کربلا به مردمان حقیقت‌طلب و ظلم‌ستیز روزگار کنونی ماست.»

او ادامه داد: «اعتقاد من این است که هر کسی باید زکات مال و علم خود را پرداخت کند و چه جایی بهتر از اربعین حسینی که بتوانیم به زوار خدمت کنیم و حماسه حسینی را هرچه بهتر و زیباتر با زبان هنر و تصویر بیان کنیم.» این کارگردان افزود: «پرفورمنس «از فرات تا کارون» بر اساس طرحی از آمنه پورحسینی نوشته شده است و مینا مهربابور، آمنه پورحسینی، محمدرضا دیرابی، محمدمهدی درویشی، عبدالله سلیمانی، ایمان کلههر، نرگس تمینی -تلفیقی از دوستان باتجربه و علاقه‌مند و هنرجوی تئاتر- بازیگران این اثر نمایشی هستند.»

مهربابور درباره مدت‌زمان تمرین این اثر گفت: «ما تقریباً ۲۵ روز برای تمرین «از فرات تا کارون» صرف کرده‌ایم. ایده کار را یکی دو ماه بود که در ذهن داشتیم که خوشبختانه فرصت پیش آمد تا در رویداد «اربعین فراتر از کلام» اجرایی شود.»

او ادامه داد: «ما پیش‌ازاین در ستاد اربعین بسیج هنرمندان کشور نیز پرفورمنس «از فرات تا کارون» و نمایش خیابانی «حلالم کن» را اجرا کرده‌ایم و اکنون برای دومین بار است که آن‌ها را در معرض نگاه عزاداران حسینی در رویداد «اربعین، فراتر از کلام» قرار می‌دهیم.»

این هنرمند افزود: «اجراها از بیست و سوم تا بیست و ششم و بر اساس جدول زمان‌بندی اداره کل هنرهای نمایشی میزبان مخاطبان و زائران حسینی خواهند بود.»

نماینده گروه‌های نمایشی شهرهای خرمشهر و اهواز گفت: «این دو اثر نمایشی در منطقه دو هکتاری مرز شلمچه و در مدت‌زمانی حدود ۱۲ تا ۱۵ دقیقه اجرا خواهند شد. این زمان اجرا با توجه به تردد زوار در نقاط مرزی در نظر گرفته شده است تا عزیزان در مدت محدود بتوانند از برنامه‌ها بهره ببرند.»

او درباره داستان نمایش «حلالم کن» ادامه داد: «داستان نمایش «حلالم کن» درباره خاوهاری است که تنها برادرش به تشویق رضا شمر، دوست تعزیه‌خوانش، مدافع حرم شده و اینک خواهر به دادخواهی و گله نزد رضا شمر آمده است.»

گفت‌وگو با کارگردان حاضر در رویداد نمایشی «اربعین؛ فراتر از کلام»

یونس صحرارو: اجرا برای زائران، نیازمند شناخت مخاطب است

یونس صحرارو بر این باور است که کار کردن در حوزه تئاتر دینی و اجرای آثار نیازمند شناخت مخاطب است. مخاطبی که زائر کربلاست و شوق به رفتن دارد، یک جا ساکن نیست و تمام وجودش بی‌قرار زیارت است و آشنایی مردم با پیام اربعین در کنار قصه‌ها و داستان‌های مختلف اجتماعی سیاسی و دینی به همراه برقراری ارتباط با این موضوع‌ها، دستاورد این رویداد است.

حوزه نیازمند شناخت مخاطب است. مخاطبی که اینک زائر کربلاست و شوق به رفتن دارد، یک جا ساکن نیست و تمام وجودش بی‌قرار زیارت است.»

این کارگردان می‌گوید: «با توجه به تأکید بر بی‌کلام بودن اجراها در رویداد «اربعین، فراتر از کلام»، برای تولید این نمایش به ساخت تصویرهای مختلف توسط بازیگران و تأثیر آن بر مخاطب فکر کردیم و بر همین اساس شاکله نمایش طراحی و اجرا شد.»

یونس صحرارو که در گذشته هم در همایش پیاده‌روی اربعین شرکت داشته و در مرز مهرا به اجرای نمایش پرداخته است، ادامه می‌دهد: «مخاطب با اجراها ارتباط برقرار می‌کند و استقبال خوبی دارد و اگر موضوع‌های جذاب و تماشاگرپسند باشد و از دغدغه زائران گفته شود، قطعاً موفق‌تر خواهد بود.»

او برگزاری رویدادهایی چون «اربعین، فراتر از کلام» را بسیار مؤثر می‌داند و می‌گوید: «آشنایی مردم با پیام اربعین در کنار قصه‌ها و داستان‌های مختلف اجتماعی سیاسی و دینی به همراه برقراری ارتباط با این موضوع‌ها، دستاورد این رویداد است.»

دلیل شرکت بنده در این رویداد علاوه بر این نوع نمایش‌ها و شور و اشتیاقی که در مخاطبان دیده می‌شود کارگردان نمایش «با کاروان کربلا» در پایان می‌گوید: «رضا کاوه مجد، مهدی صحرارو، امیرمحمد کریمی و محمدمهدی رضایی بازیگران این نمایش هستند و دلیل شرکت ما در این رویداد، علاوه بر علاقه‌مان شور و اشتیاقی است که در مخاطب دیده می‌شود.»

نمایش خیابانی «با کاروان کربلا» در این رویداد حضور دارد و روز ۲۶ شهریورماه در مریوان اجرا خواهد داشت، به همین بهانه با او گفت‌وگو کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید. یونس صحرارو درباره نمایش «با کاروان کربلا» می‌گوید: «پیرمردی نابینا در مسیر کربلا گم می‌شود و سه جوان کمک می‌کنند تا او راه خود را پیدا کند. پیرمرد می‌گوید که خوابی دیده است و آمده است تا خوابش تعبیر شود سه جوان که تعزیه اجرا می‌کنند نقشی بازی می‌کنند که خواب پیرمرد را تعبیر کنند؛ در نهایت همه راهی کربلا می‌شوند.» او با اشاره به این که اجرا در مسیر سفر زیارتی کربلا به دل آدم‌ها بستگی دارد نه چیز دیگر، افزود: «کار کردن در این

به گزارش خبرنگار ایران تئاتر از کردستان، ویژه‌نامه اجراهای نمایشی در قالب رویداد «اربعین؛ فراتر از کلام» در استان‌های خوزستان، ایلام، منطقه آزاد اروند، کرمانشاه و کردستان توسط اداره کل هنرهای نمایشی طی روزهای ۲۴ تا ۲۶ شهریورماه ۱۴۰۱ برگزار می‌شود که در این ویژه‌نامه نمایشی، چهار گروه نمایشی و دو اجرای سبیلورمن از استان کردستان به اجرای نمایش‌های مذهبی در مسیر زوار اربعین حسینی می‌پردازند.

یونس صحرارو از قروه کردستان، با طراحی و کارگردانی

مالک آبسالان درباره نمایش خیابانی «زمان» عنوان کرد:

پیام اربعین به زبان هنرهای نمایشی، تأثیر گذارتر است

«اجرا در زمان‌های خاص دینی و دفاع مقدسی و در مکان‌های مرزی، همواره برایم تجربه‌ای بسیار مثبت بوده و این ویژگی در روند شکل‌گیری این گونه نمایشی که همسو با پیاده‌روی اربعین باشد، بسیار تأثیرگذار بوده است.»

جغرافیای جهانی دارد.»

این کارگردان درباره تجربه مواجهه با تماشاگران می‌گوید: «اجرا در زمان‌های خاص دینی و دفاع مقدسی و در مکان‌های مرزی، همواره برایم تجربه‌ای بسیار مثبت بوده و این ویژگی در روند شکل‌گیری این گونه نمایشی که همسو با پیاده‌روی اربعین باشد، بسیار تأثیرگذار بوده است.»

در مسیر پیاده‌روی اربعین زوار از سراسر جهان حضور دارند و چون خود اربعین هم پیامی جهانی دارد، اگر این پیام به زبان هنرهای نمایشی بیان شود، تأثیرگذارتر

به گزارش خبرنگار ایران تئاتر در ایلام، ویژه‌نامه اجراهای نمایشی در قالب رویداد «اربعین؛ فراتر از کلام» در استان‌های خوزستان، ایلام، منطقه آزاد اروند، کرمانشاه و کردستان توسط اداره کل هنرهای نمایشی طی روزهای ۲۴ تا ۲۶ شهریورماه ۱۴۰۱ برگزار می‌شود که در این ویژه‌نامه نمایشی، چهار گروه نمایشی از استان ایلام به اجرای نمایش‌های مذهبی در مسیر زوار اربعین حسینی می‌پردازند.

مالک آبسالان کارگردان و بازیگر که سال‌های متعددی در مرزهای مهرا، دهلران، چزابه و شلمچه در حوزه دفاع مقدس و پیاده‌روی اربعین اجرا داشته است در رویداد نمایشی «اربعین؛ فراتر از کلام» با اجرای نمایش «زمان» حضور دارد، در مورد این رویداد بزرگ و مردمی با او گفت‌وگویی انجام داده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

مالک آبسالان کارگردان نمایش خیابانی «زمان» در مورد درونمایه و فرم این اثر نمایشی می‌گوید: «این نمایش داستان مردی است که خود را زمان معرفی می‌کند و به همراه یک بازیگر که در قالب گلدنم نقش ایفا می‌کند، مردم را به دور خود جمع می‌کند و از زمان می‌گوید. با این مضمون که می‌خواهم از شمریان زمان بگویم. این نمایش در سه ایپزود واقعه عاشورا، سرباز اسرائیلی و کودک فلسطینی و داعشی و سرباز مدافع حرم اجرا می‌شود.»

آبسالان با بیان اینکه این نمایش بی‌کلام نیست، توضیح می‌دهد: «البته سعی شده تصاویری مفهومی از متن نمایش ارائه شود و طراحی لباس‌ها و زبان نمایش

نگاهی دوباره به آیین‌ها و سنت‌های نمایشی دیرپای ایران زمین

تغزیه؛ نمایشی کهن با مفاهیم عاشورایی

غنی تاریخی، فرهنگی و مذهبی این دیوار از اهمیت خاصی در بین مردم منطقه برخوردار است و به‌رغم وجود رسانه‌های مختلف، این نمایش ایرانی هنوز هم در بین مردم طرفدار دارد و هر ساله و به مناسبت ماه‌های محرم و صفر، تغزیه‌های مختلفی در شهرها، بخش‌ها، محلات و روستاهای منطقه اردبیل توسط شبیه‌خوانان اجرا می‌شود.

روز عاشورا اوج برپایی مراسم شبیه‌خوانی در مناطق مختلف استان اردبیل است و در روستاها و میادین مختلف شهرها این مراسم برپا می‌شود.

تغزیه حضرت مسلم، تغزیه خروج امام حسین علیه السلام از مدینه، تغزیه توبه و شهادت حر بن یزید ریاحی، تغزیه مجلس امان نامه، تغزیه وداع امام حسین علیه السلام، تغزیه تنور خولی، تغزیه ساربان، تغزیه تشییع پیکر شهدای کربلا توسط قبیله بنی‌اسعد، تغزیه شهادت علی اکبر علیه السلام، تغزیه شهادت حضرت ابوالفضل العباس (ع)، تغزیه حضرت رقیه (س)، تغزیه حضرت قاسم (ع) و تغزیه اسارت اهل بیت امام از جمله شبیه‌خوانی‌هایی است که در گذشته به ترتیب در ایام محرم به اجرا در می‌آمد اما امروزه تنها در ایام تاسوعا، عاشورا، دوازدهم محرم و اربعین مراسم شبیه‌خوانی برپا می‌شود.

چندی بعد به جای نقالان، شبیه‌چند تن از شهدا را به مردم نشان دادند که با شبیه‌سازی و نشانه‌های نزدیک به واقعیت، مصائب ائمه معصومین به‌ویژه حضرت امام حسین و امام علی علیه‌السلام را شرح می‌دادند. گفت‌گویی شبیه‌ها با یکدیگر وبعد هم قرار گرفتن بازیگران به جای شخصیت‌ها، شکل تکوین‌یافته تغزیه در ایران است.

اوج تکامل تغزیه به دوره ناصرالدین‌شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳) برمی‌گردد. این شاه فرنگ‌دیده ایران به تغزیه علاقه فراوانی داشت و به همین خاطر دستور داد تا تکیه دولت که در ترویج تغزیه بسیار مؤثر بود، ایجاد شود. در تکیه دولت، تغزیه‌خوانان که در حقیقت تغزیه‌خوان دولت بودند، زیر نظر معین‌الیکبا برابر شاه و درباریان به اجرای تغزیه می‌پرداختند.

اگرچه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، تلاش‌های شایسته‌ای برای احیا و اجرای این نمایش‌ها در گوشه و کنار شهر به چشم می‌خورد و با برگزاری سوگواره‌های تغزیه، اجرای تغزیه در مناسبت‌های مختلف به‌ویژه در ایام محرم و صفر سعی شده تا از این کهن آیین نمایشی ایرانی و اسلامی صیانت شود، اما هنوز هم تغزیه توانسته است به جایگاه بلند و شکوهمند خود بازگردد.

تغزیه در آذربایجان و به‌ویژه در اردبیل با توجه به پیشینه

سعی نوریان*: تغزیه در آذربایجان و به‌ویژه در اردبیل با توجه به پیشینه غنی تاریخی، فرهنگی و مذهبی این دیوار از اهمیت خاصی در بین مردم منطقه برخوردار است و به‌رغم وجود رسانه‌های مختلف، این نمایش ایرانی هنوز هم در بین مردم طرفدار دارد و هر ساله و به مناسبت ماه‌های محرم و صفر، تغزیه‌های مختلفی در شهرها، بخش‌ها، محلات و روستاهای منطقه اردبیل توسط شبیه‌خوانان اجرا می‌شود.

ایران سرزمین فرهنگ‌های گونه‌گون، سرزمین همزیستی فرهنگ‌ها، سرزمین کثرت و وحدت است. ایران به لحاظ گستردگی قلمرو و قرار گرفتن در موقعیت جغرافیایی خاص دچار گستردگی و پراکندگی فرهنگی و در نتیجه برخورد این فرهنگ‌ها، دارای فرهنگی پویا، رو به گسترش و در مسیر تحسین بوده است. صرف‌نظر از تغییراتی که به دلیل ظهور و سقوط حکومت‌های گوناگون و بروز جنگ‌های مختلف در فرهنگ مردم ایران به وجود آمده است، ایران و ایرانی همواره دارای جایگاه خاصی در عرصه جهانی بوده است. تعدد عناصر فرهنگی در ایران فرصت مناسبی را در اختیار پژوهشگران می‌گذارد تا در این میدان تحقیق به وسعت ایران‌زمین به بررسی ابعاد مختلف این عناصر و سیر تحول و تغییرات آن بپردازند. یکی از این عناصر ارزشمند فرهنگی در ایران، تغزیه و شبیه‌خوانی است که طی سالیان دراز جایگاه خود را در فرهنگ ایرانیان حفظ کرده است.

اگرچه تغزیه به‌عنوان یک آیین نمایشی در ایران از جایگاه رفیع و بلندی برخوردار است، اما پس از عهد قاجاریه و پیدایش تئاتر به سبک نوین و متناسب با تئاتر جدید جهان و تأثیرپذیری تئاتر ایران از تحولات نمایش جهان به‌ویژه رخدادهای تئاتری اروپا و نیز تحکیم بنیاد آن، بازاری از رونق افتاده تا به حدی که امروزه جز در ایام خاص و در روستاها و شهرها و شهرک‌های دورافتاده اثری از آن نمی‌بینیم. هرچند که طرف چند سال گذشته با برنامه‌ریزی‌های به‌عمل آمده، به‌خصوص با ترغیب و تشویق دستجات عزاداری و شبیه‌خوانی سعی شده است تا این هنر ایرانی و اسلامی از نابودی نجات داده شود، اما هنوز هم تغزیه نتوانسته است در بین آحاد مردم به‌عنوان دیرینه هنر ایرانی مورد توجه قرار گیرد. تغزیه (شبیه‌خوانی)، نوعی نمایش مذهبی و سنتی ایرانی شیعی، عمدتاً درباره شهادت مصائب اهل بیت ائمه اطهار علیهم‌السلام به‌ویژه حضرت امام علی و امام حسین علیهم‌السلام است. واژه تغزیه یا تغزیت در اصل به معنای توصیه به صبر کردن، تسلی دادن و پرسش از بازماندگان درگذشتگان و در برخی مناطق ایران مثلاً در خراسان به معنای «مجلس ترحیم» است. در میان شیعیان غیر ایرانی (در عراق و شبه‌قاره هند) لفظ تغزیه با وجود ارتباط با شهادت حضرت علی (ع) و یا مصائب شهدای کربلا به معنای «شبیه‌خوانی» به کار نمی‌رود، بلکه آنان تغزیه را به مراسمی نمادین اطلاق می‌کنند که در آن دسته‌های عزاداری در طول مراسم، شبیه‌ضریح یا تابوت ائمه (علیهم‌السلام) را بر دوش می‌کشند. در این آیین و به‌خصوص در پایان روز عاشورا، اربعین و... پیکر نمادین حضرت اباعبدالله الحسین (ع) و شهدای دشت نینوا را پس از تشییع به خاک می‌سپارند.

برخی محققان، پیشینه تغزیه را به آیین‌هایی چون مصائب میترا، سوگ سیاوش و یادگار زریران بازمی‌گردانند و برخی پدید آمدن آن را متأثر از عناصر اساطیری بین‌النهرین و آناطولی و مصر و کسانی نیز مصائب مسیح و دیگر افسانه‌های تاریخی در فرهنگ‌های هند و اروپایی و سامی را در پیدایی آن مؤثر دانسته‌اند.

در یک جمله و به صراحت می‌توان اذعان کرد که تغزیه به معنای نمایشی امروزی آن یک شبه و به امر و دستور یک نفر به وجود نیامده است، بلکه طی زمان و به تدریج بر پایه پذیرش شرایط مردمان، این کهن هنر ایرانی شکل گرفته است. در آغازین روزهای شکل‌گیری این هنر مذهبی، شکل اجرایی آن به این گونه بود که ابتدا دسته‌هایی به کندی از برابر تماشاگران می‌گذشتند و با سینه زدن و زنجیر زدن و کوبیدن سنج و نظایر آن و حمل نشانه‌ها و علم‌هایی که بی‌شباهت به ابزار آلات و افزارهای جنگی نبود و نیز هم‌آوازی و هم‌سرایی در خواندن نوحه، ماجرای کربلا و شهادت امام حسین (ع) و گاهی نیز امام علی (ع) را به مردم یادآوری می‌کردند. در مرحله بعدی آوازهای دسته جمعی کمتر می‌شد و نشانه‌ها بیشتر و یکی دو واقعه خوان نیز به آنان اضافه می‌شدند که واقعه را برای تماشاگران نقل کرده و سنج و طبل و نوحه آن‌ها را همراهی می‌کرده است.